

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

SÍLA IDENTITY

OBKLOPENÍ

David Kafka

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Oddělení výtvarného umění
Studijní program Multimediální design
Studijní obor Nová média

Bakalářská práce

SÍLA IDENTITY

OBKLOPENÍ

David Kafka

Vedoucí práce: Doc.MgrA.Vladimír Merta

Oddělení výtvarného umění

Fakulta designu a umění Západočeské univerzity
v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen
uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

podpis autora

OBSAH

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	8
2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	10
3 CÍL PRÁCE.....	12
4 PROCES PŘÍPRAVY.....	13
5 PROCES TVORBY.....	14
6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	15
7 POPIS DÍLA.....	17
8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	18
9 SILNÉ STRÁNKY.....	19
10 SLABÉ STRÁNKY.....	20
11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	21
A) Knižní a periodická literatura.....	
B) Internetové zdroje.....	
12 RESUMÉ	22
13 SEZNAM PŘÍLOH	23

„V životě člověka je jeho čas jen okamžik. Vše, co jest tělo, je plynoucí voda, a vše, co jest jeho duše, jen sny a páry.“¹

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Během studia na ateliéru Nových médií u doc. akad. mal. Vladimíra Mertý se ve svých dílech soustřeďuji na jeden typ vyjádření, konkrétně na objekty. Od začátku svého studia Multimediálního designu jsem se začal pomalu seznamovat s konceptuálním uměním, které pro mě bylo do té doby zcela nové.

Mé současné koncepty se velmi odlišují od prací, které jsem doposud vytvářel. Malými krůčky „v neznámém světě“ jsem se dostal od grafického designu a propagačního výtvarnictví k vytváření objektů, kterým jsem posléze dal nový rozměr prostřednictvím kinetiky. První taková práce bylo vytvoření kružnic, vytvořených z děrovaných plechů, které navzájem vytvářeli optický klam.²

Nehybné objekty mi přišly svým způsobem „mrtvé“ a měl jsem potřebu je „oživit“, stejně tak, jako když vložíte do hračky baterii. Jako dítě jsem zaujatě pozoroval svého dědu při opravách nejrůznějších elektrických spotřebičů a naučil se tak chápat technologické principy, které jsem mohl později využít a rozvíjet při vytváření budoucích konceptuálních děl.

Doposud jsem vytvořil čtyři kinetické objekty, první z nich byl vytvořen již na střední škole a k jeho rozpohybování byla použita magnetická síla³. Myslím si, že schopnost vnímat pohyblivý objekt je pro diváka vzrušující po vizuální stránce právě proto, že tento objekt

---

¹ Dostupné na: <<http://citaty.net/autori/marcus-aurelius/>>

² Příloha č. 1

³ Příloha č. 2

není prostorově ani časově absolutně fixovaný.⁴ Kinetismu bych se chtěl věnovat i nadále a pokusit se posunout tento druh umění do zcela ojedinělých koncepcí.

Moji současnou práci z velké části ovlivnil český průkopník kinetického umění Zdeněk Pešánek se svojí teoretickou prací *Kinetismus*⁵, dále také český konceptuální umělec Krištof Kintera a jeho tvorba. Významnou inspirací je pro mě také tvorba kubánské umělkyně Any Mendiety, která používala vlastní tělo ve spojení s elementárními materiály, jako je právě voda, země, oheň či krev.

---

⁴ Dostupné na: <[http:// http://encyklopedie.vseved.cz/kinetismus](http://encyklopedie.vseved.cz/kinetismus)>

⁵ PEŠÁNEK, Z. *Kinetismus*. 1.vydání. Praha: NAMU, 2013. ISBN 978-80-7331-232-9

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

O otázku identity se lidé zajímali již odedávna, a to především tam, kde vlastní identifikace byla znesnadněná kvůli nepřítomnosti jednotícího rámce. Tak otázka identity vystupovala vždy naléhavěji tam, kde se jedinci pohybovali na hranici dvou či více světů nebo tam, kde se dva odlišné světy střetly a cítily potřebu se jeden vůči druhému vymezit, tedy definovat a identifikovat.⁶

Identita je ztělesněním našeho vlastního já. Odsud logicky vyplývá fakt, že každý z nás je totožný (identický) právě a jen sám se sebou. Identita osoby z pohledu filosofie pak znamená ztotožnění bytí a myšlení, je to jasné sebeuvědomění člověka o sobě samém, o svých cílech, zájmech a o svém místě ve světě.⁷

„Síla identity“ je pro mě výzvou, jak vyjádřit svoji osobnost po vizuální stránce, propojit svoji identitu s vlastní tvorbou, způsob jak definovat sám sebe jako člověka v souvislosti s pohybem.

Zde prezentované dílo je spojeno s elementárním materiálem, kterým je v tomto případě voda - sloučenina vodíku a kyslíku, která dala spolu se zemskou atmosférou základ lidské existence a celého života na Zemi vůbec.

„Průměrné lidské tělo je ze 70 procent tvořeno vodou. Život začínáme jako 99 procent vody v podobě plodu. Když se narodíme, jsme z 90 procent vodou a než dospějeme, obsah vody se

---

⁶ BUBÍKOVÁ, Š., ZDERADIČOVÁ, O., KAYLOR, M. (ed.): Problematika identity. Identita a globalizace. Univerzita Pardubice, Pardubice, 2003, 1. strana předmluvy

⁷ RAK, R., MATYÁŠ, V., ŘÍHA, Z. Biometrie a identita člověka. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2365-5

zredukuje na 70 procent. Zemřeme-li následkem vysokého věku, pak naše tělo bude pravděpodobně tvořit 50 procent vody. Jinak řečeno, v průběhu našich životů existujeme převážně ve formě vody“.⁸

Uvědomil jsem si, že toto propojení lidské bytosti s vodou se mě týká víc než ostatních. Voda, jako taková, je s mojí identitou velice úzce spojena již od dětství a je mi velmi blízko ve všech sférách mého života. Od raných let jsem hrál vodní pólo, žiji u nejvýznamnějšího a nejdelšího českého vodního toku, symbolu české státnosti, s čímž souvisí i má touha si tento živel podmanit a ovládnout. Nejen proto jsem absolvoval kapitánské zkoušky a získal tak možnost řídit loď. Věřím, že silným determinantem mé identity je také to, že jsem se narodil ve „vodním“ znamení Ryb a i v čínském zvěrokruhu je mé znamení spojeno s vodou a vodním živlem.

---

⁸ EMOTO, M. Skrytá tajemství vody. Praha: Pragma, 2013. ISBN 978-80-7349-223-6

3. CÍL PRÁCE

Cílem mé práce bylo vytvořit objekt, který bude divákovi navozovat pocity klidu a harmonie a zároveň vyzdvihovat krásu a jedinečnost vody jako takové. Dalším mým záměrem bylo přiblížit divákovi svůj blízký element, který nás vzájemně propojuje jako pavoučí síť.

Voda je jemnost a nedotknutelnost v jedné osobě, která se odráží i v mé práci. Objekt působí dojmem minimalismu svojí jednoduchou formou, která nedává najevo svůj obsah, ve kterém je ukryt složitý systém s regulací vody. Tímto se stává objekt složitějším. Ústředním motivem mé práce je tvar figury, se kterou se identifikuji a prostřednictvím následného děje divákovi demonstruji obklopení vodou, která vyvěrá či proniká skrze postavu. Právě zde je patrný vliv kubánské umělkyně Any Mendiety a jejích figurálních performenčních děl.⁹

V mém díle lze rozeznat dva rozdílné kontrasty použitých materiálů a to vody jako díla přírodního a plechu jako industriálně vytvořeného polotovaru. Mým cílem bylo navození pocitu vodní hladiny, u které nemůže divák pouhým okem rozpoznat hloubku stejně tak, jako je tomu ve skutečnosti při pozorování řeky. Vodní živel jsem záměrně barevně zkontrastoval kvůli navození pocitu nekonečné hloubky. Voda je v tomto případě tajemná, až Vás svojí magií vtahuje.

---

⁹ Příloha č. 3

4. PROCES PŘÍPAVY

Přípravný proces probíhal za pomoci odborné literatury a technických konzultací. Velkým přínosem pro mě bylo především podrobné seznámení se s dílem Zdeňka Pešánka. Kniha *Kinetismus* mi představila kineticko-světelné plastiky, která byla v tehdejší době předzvěstí výtvarných trendů a rovněž mne oslovila a zároveň inspirovala také k realizaci tohoto díla. Kniha vypráví o kinetických objektech, možnostech existence v ploše či v prostoru, především v průběžné časové ose a o autorově přesvědčení, že výrazovými prostředky budoucího umění se stanou především světlo a pohyb.¹⁰

Pro svoji práci jsem zvolil použití čistých geometrických tvarů, čímž divákovi zjednodušuji schopnost vnímat dílo jako takové. Zde jsem mohl využít své znalosti technického kreslení, které jsem získal během středoškolského studia. Pro výrobu plechové vany s výřezem figury a jejího plexisklového orámování jsem využil technologii řezání laserem.

---

¹⁰ PEŠÁNEK, Z. *Kinetismus*. 1.vydání. Praha: NAMU, 2013. ISBN 978-80-7331-232-9

5. PROCES TVORBY

Prvním krokem ke zhotovení mého díla byl koncept. Z fyziologického hlediska se myšlenka neboli koncept vytváří z určitých vnějších podnětů a zkušeností. „Podle L. Wittgensteina, rakouského filosofa, je myšlenka logický obraz skutečnosti.“¹¹

Dalšími cestami bylo vytvoření skic celkového objektu včetně jeho funkčnosti.¹² Objekt se tím začal ztvárňovat v jasných liniích. Následujícím krokem bylo vlastní vytvoření jednoduché grafické postavy v programu AutoCad¹³. Podle vzniklého technického nákresu jsem si nechal v kovo-výrobě vyhovit plechovou vanu, do které mi pomocí laseru vyřezali postavu. Tento figurální motiv identifikující moji osobu jsem ohraničil plexisklovým lemem¹⁴, který jsem si nechal zhotovit ve firmě zabývající se plexisklovou tvorbou. Tato fáze práce byla zhmotněním vlastní vize s možnostmi současné technologie výroby.

Celý tento celek o hmotnosti cca 35kg nese kvádrový sokl, který je součástí práce a prostorově zaujímá její podstatnou část. Barvu tohoto soklu jsem volil tak, aby zbytečně nerušila vnímání diváka a nepoutala na sebe pozornost, která má naopak patřit vrchní části objektu. Vnitřek tohoto celku tvoří plexisklová přečerpávací nádrž na vodu, která je sestavena a řádně slepena, aby bylo zabráněno propustnosti.

---

¹¹ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Koncept>

¹² Příloha č. 4

¹³ Příloha č. 5

¹⁴ Příloha č. 6

6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Celkový rozměr objektu je 1500 mm x 1200 mm. Základnou objektu je sokl vytvořený z OSB desek, které jsou spojeny vinglemi, lépe řečeno pravoúhlými spoji L profilu, pro lepší stabilitu při manipulaci. Desky jsou natřené jemně šedou akrylovou barvou, tak aby barevně nenarušovaly hlavní (horní) část objektu, na které dochází k vlastnímu ději.

Horní část kinetického díla tvoří industriálně vytvořený plech černé barvy o síle 1,3 mm a o rozměrech 1268 mm x 1535 mm, který přesahuje rozměry soklu z důvodu bočních ohybů do formátu vany. Uprostřed se nachází figurální motiv navržený v softwaru AutoCad, který slouží k projektování a konstruování v oblasti strojírenství apod. Technický výkres vytvořený tímto programem je vyexportovaný pro vlastní výrobu řezání laserem jako souborový formát DWG. (umožňuje ukládat 2D i 3D data)

Tímto stejným způsobem je také vytvořen plexisklový lem figury, který má zabránit přetékání vody v ploše přes figurální otvor do nádrže.

Nepropustná nádrž je rovněž vytvořena z plexiskla a připevněna pod otvorem tvaru figury. Její rozměry jsou o 20 mm větší z každé strany, než je figura (450 mm x 260 mm x 400 mm) a její objem činí cca 5 litrů.

Součástí této nádrže je přečerpávací systém. Je tvořen dvěma čerpadly (o výkonu 600l/h)¹⁵, které vlastnímu dílu svou funkcí „vdechují život“ (které ve vlastním dílu zajišťují pohyb kapaliny). Jedno z těchto čerpadel je umístěno externě v nádobě s vodou. Po

---

¹⁵ Příloha č.7

daném časovém intervalu vhání vodu do zmiňované plexisklové nádoby, která se postupně zaplňuje vodou, až přeteče přes okraj figury a zaplní tak celou plochu pozorované části objektu.¹⁶ Vznikne tak celistvá vodní plocha. Po dalším časovém úseku se voda odčerpává zpět díky druhému čerpadlu, které je umístěno uvnitř plexisklové nádrže a vede vodu do původní externí nádoby zpět k čerpadlu, tím dochází k opětovnému vidění postavy.¹⁷

---

¹⁶ Příloha č.8

¹⁷ Příloha č.9

7. POPIS DÍLA

Výsledkem mé bakalářské práce je kinetický objekt. Jedná se o dílo, které by mělo být vystaveno v interiéru v dobrých světelných podmínkách.

U objektu je patrný vliv minimalismu, díky kterému působí na diváka jednoduchou formou stavby. Velkou část zaujímá dřevěný sokl, který má tvar kvádrů a je nosníkem celé práce.¹⁸ Velikost objektu je zvolena tak, aby divák mohl jednoduše z libovolné pozice vidět celou plochu vrchní části a zaznamenat tak vzrušující okamžik překvapení v dění kinetismu.

Další velkou součástí je plechové víko připomínající vanu, ve kterém se nachází graficky zpracovaný figurální motiv. Tuto figuru lemuje plexisklový obrys stejně opracovaný jako plech, tedy industriálním procesem pomocí laserového řezu, aby byla zachována čistá linie. Tento obrys funguje jako bariéra proti stékání vody z prostoru okolo figury. Obrys je k plechu nalepen pomocí silikonu, aby bylo zamezeno propustnosti vody.

Nejobjemnější částí tohoto díla je nádrž na vodu o objemu cca. 5 litrů, která se nachází uvnitř objektu. V tomto prostoru jsou rovněž umístěna dvě čerpadla, která koloběhem naplňují a odčerpávají vodu z nádrže a jsou „srdcem“ díla.

---

¹⁸ Příloha č.10

8. PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR

Práce s vodním živlem je ojedinělá a dle mého názoru by se na něj mělo více poukazovat a neopomíjet jeho krásu. Velkým pozitivem mé práce je rozvíjení kinetiky, která zapadá do novomediální práce s prvky konstruktivismu a rozvíjí tak fyzikální zákonitosti a uvažování nad sestavením a funkčností práce.

Práce má diváka vtáhnout a nadále ho především překvapit procesem děje kinetiky.

9. SILNÉ STRÁNKY

Svým dílem jsem se snažil vyjádřit vlastní osobnost po vizuální stránce, propojit svoji identitu s vlastní tvorbou a definovat sám sebe jako člověka v souvislosti s dynamickými procesy. Chtěl jsem vytvořit objekt, který bude divákovi navozovat pocity klidu a harmonie a zároveň vyzdvihovat krásu a jedinečnost vody jako takové. Toto vše jsem se snažil vytvořit za přispění principů kinetiky a doufám, že jsem se tomu alespoň přiblížil.

Toto dílo nevzniklo během krátkého časového úseku, ale po dlouhém přemýšlení a mnoha technických nákresech. Zkoumal jsem různá barevná provedení vody, která povedou k navození pocitu nekonečné hloubky. Tímto způsobem jsem se snažil posouvat laťku výš v mém provedení práce.

10. SLABÉ STRÁNKY

Slabé stránky mé práce se mi špatně hodnotí, přesto jsem se snažil na ně pohlížet objektivně. Podle mého názoru by dílo nemělo vykazovat zjevné nedostatky, ale vždy je třeba se zamyslet nad možnými riziky.

Těmi by v tomto případě mohla být například špatná instalace objektu v prostoru, která by mohla narušit vizuální vyjádření díla. Jako problematické se mi například jeví ostré světlo, které by zkazilo dojem hloubky ve vodní ploše a tím podkrylo své „tajemství“.

Dalším z možných rizik by mohla být porucha některého z čerpadel a následná ztráta funkčnosti objektu nebo nedostatečné těsnění způsobující protékání vody mimo objekt.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

PEŠÁNEK, Z. Kinetismus. reprint. Praha: NAMU, 2013. ISBN 978-80-7331-232-9

BUBÍKOVÁ, Š., ZDERADIČOVÁ, O., KAYLOR, M. (ed.):
Problematika identity. Identita a globalizace. Univerzita Pardubice,
Pardubice, 2003, 1. strana předmluvy

RAK, R., MATYÁŠ, V., ŘÍHA, Z. Biometrie a identita člověka. Praha:
Grada, 2008.
ISBN 978-80-247-2365-5

EMOTO, M. Skrytá tajemství vody. Praha: Pragma, 2013. ISBN 978-80-7349-223-6

b) Internetové zdroje

<http://citaty.net/autori/marcus-aurelius/>

<[http:// http://encyklopedie.vseved.cz/kinetismus](http://encyklopedie.vseved.cz/kinetismus)>

12. SUMARRY

In topic: "The Power of identity" is a challenge for me to express my personality visually, connect my identity with its own creation, a way to define myself as a man in a connection with the movement.

Here presented work is associated with an elementary material. In this case it is water - a compound of hydrogen and oxygen, which gives the Earth's atmosphere basics of human existence and the whole life on earth at all.

"The average human body is made up of 70 percent water. We start our lives as 99 percent of water in the form of a fetus. When we are born we are made of 90 percent water, and before we grow up, the water content is reduced to 70 percent. If we die as a result of old age, then our body will probably be 50 percent of water. In other words, we mostly exist in the form of water, in the course of our lives.

I realized that this connection of human beings with water touches me more than the others. Water itself is closely linked with my identity since childhood, and it is close to me in all spheres.

13. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

předchozí dílo (kinetické kruhy)

Příloha 2

Dílo fungující díky magnetům (střední škola, návrh sloupu, 50cm x 50cm)

Příloha 3

Ana Mendieta- z cyklu Traces

Příloha 4

skica díla

Příloha 5

technický nákres postavy (v plechu)

Příloha 6

technický nákres postavy (plexisklový lem)

Příloha 7

nádrž na vodu s přečerpávacím systémem

Příloha 8

zcela zaplněná plocha vodou

Příloha 9

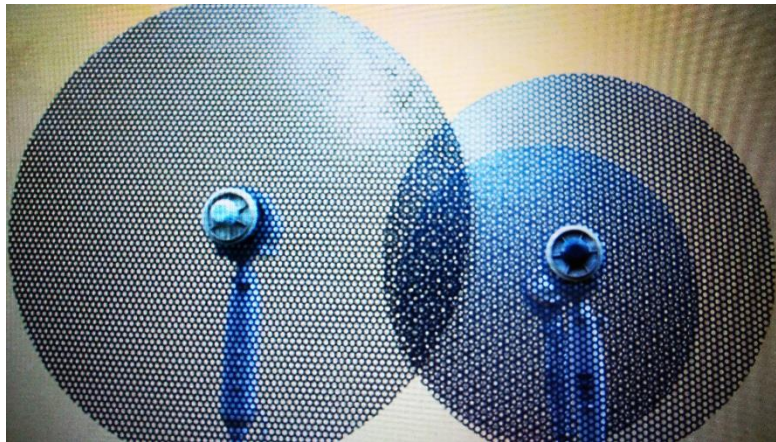
Zaplněná plocha vodou s viditelným obrysem postavy

Příloha 10

Šedý kvádr jako nosník práce

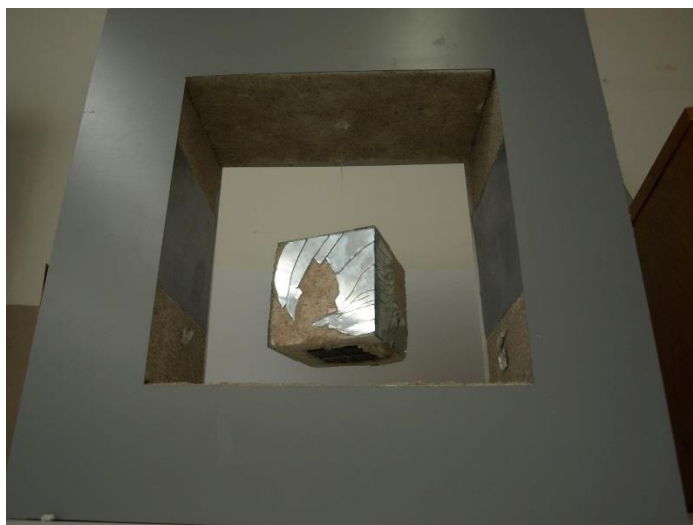
Příloha 1

Předchozí dílo (kinetické kruhy)

Příloha 2

Dílo fungující pomocí magnetů

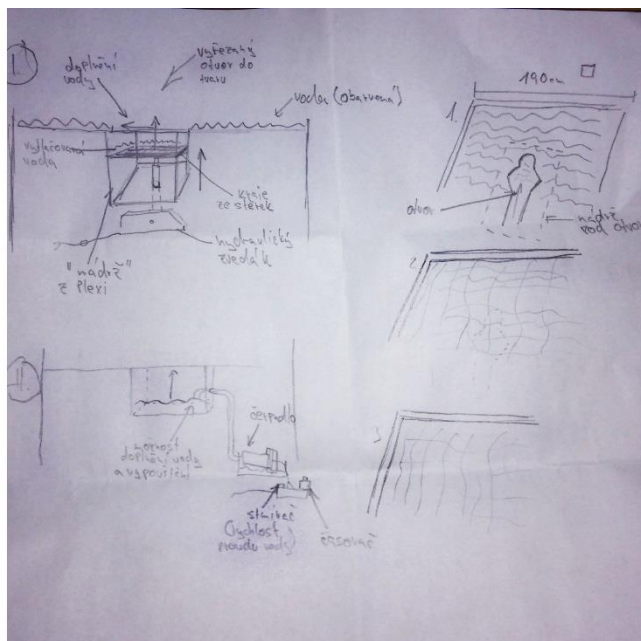
Příloha 3

Dílo Any Mendiety- cyklus Traces

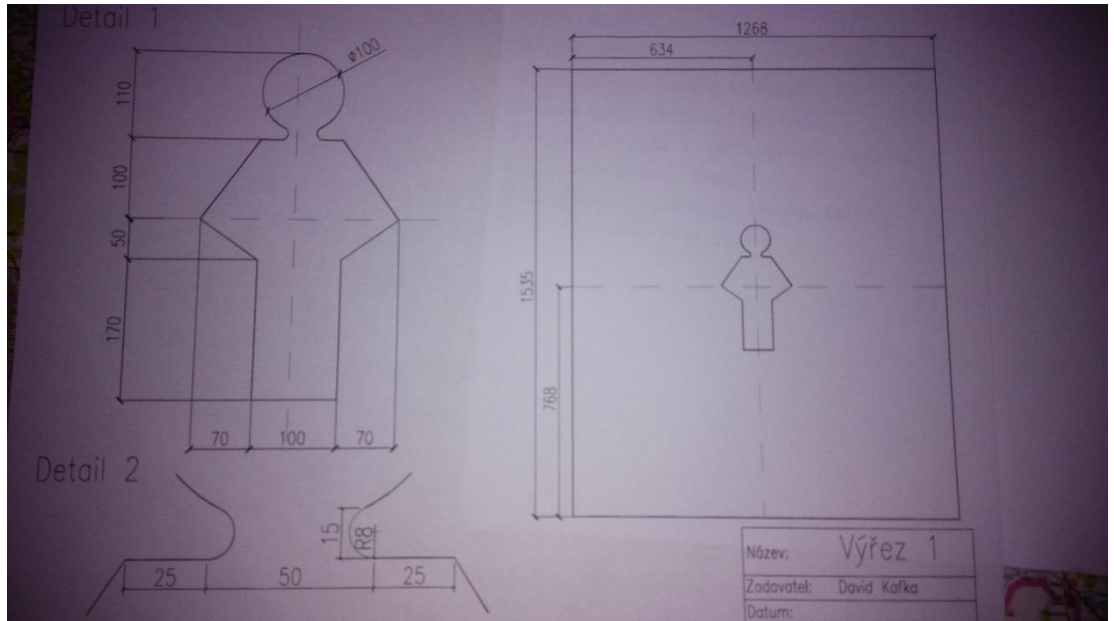
Příloha 4

Skica díla

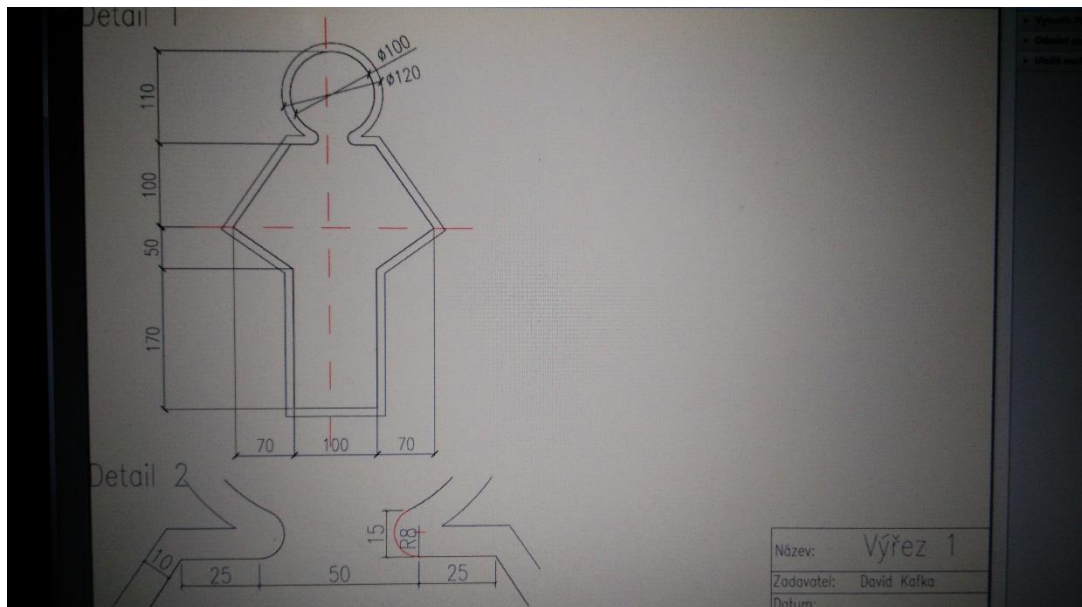
Příloha 5

Technický náčrt postavy (do plechu)

Příloha 6

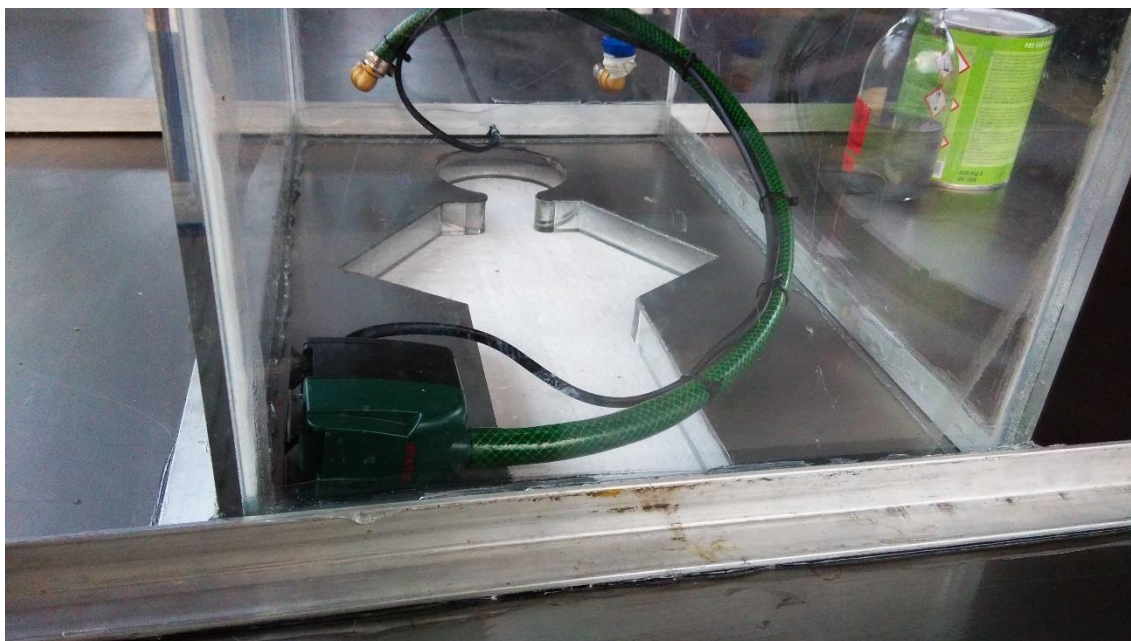
Technický náčrt postavy (plexisklový lem)

Příloha 7

Nádrž na vodu s přečerpávacím systémem

Příloha 8

Zcela zaplněná plocha

Příloha 9

Zaplněná plocha s viditelným obrysem postavy

Příloha 10

Šedý kvádr jako nosník s prázdnou vanou

